

Список використаних джерел:

1. Єрохін С.А. Управління інноваційною діяльністю в економіці України: колективна наук. монографія / За наук. ред. д.е.н., проф. С.А. Єрохіна, Національна академія управління, К., 2008. – 116 с.
2. Лук'янець Т.І. Маркетингова політика комунікацій, КНТЕУ, К.: Україна, 2000. – 380 с.
3. Примак Т.О. Маркетингові комунікації: навч. посіб. / Т.О. Примак – К.: Ельга, Ніка-Центр, К., 2003. – 280 с.
4. Чухрай Н.І. Маркетинг інновацій, Видавництво Львівської політехніки, Львів: 2011. – 256 с.
5. Пінчук Н.С. Інформаційні системи і технології в маркетингу: навч. посіб. / Н.С. Пінчук, Г.П. Галузинський, Н.С. Орленко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 460 с.
6. Шевченко Д.А. Реклама. Маркетинг. PR: учеб.-справ пособ. / Д.А. Шевченко. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: РГГУ, 2014. – 648 с.
7. Бойко Н.І. Роль інформаційних та комунікаційних технологій в маркетингових каналах сучасних підприємств / Н.І. Бойко// Вісник. – Львів, 2005. – Вип.17: Сер.: Економ. – С. 399–401.
8. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: Навч. посіб. / Київський нац. економічний ун-т. – К., 2001. – 139 с.
9. Павленко А.Ф. Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика / Павленко А.Ф., Войчак А.В., Примак Т.О.; КНЕУ ім. В. Гетьмана. – К., 2005. – 404 с.
10. Пілюшенко В. Л. Інформаційні технології у маркетингу і рекламі: Навч. посіб. / Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк : ДонДУУ, – 2005. – 205 с.

УДК 330.15:338.432:631.11

Кустріч Л.О.,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту,

Уманський національний університет садівництва

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Кустріч Л.О. Специфіка формування ресурсного забезпечення підприємств сільського господарства. У статті проведено дослідження специфіки формування ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Визначено, що ресурсне забезпечення має бути не просто механічним набором окремих видів ресурсів, а системою взаємопов'язаних оптимальних кількісних і якісних ресурсних пропорцій. Виокремлено підходи до оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства. Розроблено інноваційний механізм формування ресурсного забезпечення сільськогосподарського підприємства.

Ключові слова: сільське господарство, ресурсне забезпечення, трудові ресурси, фінансові ресурси, виробничі ресурси, матеріальні ресурси.

Кустрич Л.А. Специфика формирования ресурсного обеспечения предприятий сельского хозяйства. В статье проведено исследование специфики формирования ресурсного обеспечения сельскохозяйственных предприятий. Определено, что ресурсное обеспечение должно быть не просто механическим набором отдельных видов ресурсов, а системой взаимосвязанных оптимальных количественных и качественных ресурсных пропорций. Выделены подходы к оценке ресурсного потенциала сельскохозяйственного предприятия. Разработан инновационный механизм формирования ресурсного обеспечения сельскохозяйственного предприятия.

Ключевые слова: сельское хозяйство, ресурсное обеспечение, трудовые ресурсы, финансовые ресурсы, производственные ресурсы, материальные ресурсы.

Kustrich L.A. The specifics by formation of resources to ensure for agricultural enterprises. The article studies the specificity of the formation of resource supply of agricultural enterprises. It is determined that resource support should be not just a mechanical set of separate types of resources, but a system of interconnected optimal quantitative and qualitative resource proportions. The approaches to assessing the agricultural potential of the agricultural enterprise are identified. Innovative mechanism of formation of resource support of agricultural enterprise has been developed.

Key words: agriculture, resource support, labor resources, financial resources, production resources, material resources.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку та функціонування економіки, виходячи з принципів моделі постіндустріального інформаційного суспіль-

ства, продовжують залишатися невирішеними питання щодо ефективного використання ресурсного потенціалу у сфері сільського господарства. Існуючий механізм

господарювання не створив такі економічні умови, які б орієнтували працівників на підвищення продуктивності праці, зростання якості продукції та її конкурентоспроможності. Тому все більшої актуальності набувають питання формування та ефективного використання ресурсного потенціалу підприємств з метою підвищення конкурентоспроможності сільського господарства та національної економіки загалом.

У зв'язку з цим особливо актуальності набувають питання дослідження специфіки формування ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Важливість і актуальність наукового вирішення вказаної проблеми зумовили вибір теми, мету та завдання дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідженням питання формування системи ресурсного потенціалу займалися такі науковці-економісти, як І. Вініченко [2], О. Вишнеvsька [1], Д. Колліс [11], Д. Крисанов [9], В. Павлов [8], С. Лукін [8], О. Попова [9], В. Прадун [9], Н. Скурська [9], Ю. Сорока [2], В. Трегобчук [9], А. Юзефович [9] та інші.

Теоретичні положення та практичні аспекти щодо принципів формування ресурсного забезпечення сільськогосподарського сектору висвітлено у наукових працях С. Гове [13], Ю. Капітанець [5], О. Осауленко [7], Р. Отман [6], Дж. Пісано [12], Д. Тіс [12], Д. Сірмона [13–14], Н. Шиана [6], А. Шуєна [12], М. Хітт [13–14] та ін.

Однак окремі аспекти щодо норм, правил та специфіки формування ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств висвітлені ще недостатньо. Зокрема, наявні наукові розробки не містять обґрунтованих рекомендацій щодо розроблення та формування складників ресурсного забезпечення підприємств сільського господарства.

Наявність дискусійних проблем, а також об'єктивна необхідність визначення головних чинників формування та використання ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств обумовили вибір теми дослідження.

Метою статті є аналіз наявних та обґрунтування інноваційних методик і шляхів формування ресурсного забезпечення підприємств сільського господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Успішність функціонування сільськогосподарської організації значною мірою визначається забезпеченістю ресурсами, їх структурою, швидкістю оновлення, ефективністю вико-

ристання, рівнем розвиненості і спеціалізовані ресурсів. У масштабах підприємства всі ці фактори визначаються його ресурсним потенціалом. При цьому сам ресурсний потенціал формується як певна комбінація різних груп наявних у підприємства агробізнесу ресурсів.

На думку І.І. Вініченко та Ю.О. Сороки, під ресурсним забезпеченням слід розуміти сукупність наявних у підприємницької структури видів ресурсів, пов'язаних між собою, використання яких дає змогу досягти максимального економічного ефекту [2, с. 35]. О.М. Вишнеvsька визначає це поняття як сукупність трудових, природних і матеріальних витрат, які визначаються кількістю, якістю і внутрішньою структурою кожного ресурсу [1, с. 28]. Ю.О. Капітанець вважає, що ресурсне забезпечення формується організацією з наявних у неї ресурсів і ресурсів, які підприємство не використовує, але які є у зовнішньому середовищі, і тих, які можуть з'явитися в майбутньому [4]. Р. Отман та Н. Шиан визначають це поняття як взаємопов'язану сукупність матеріально-речових, інформаційних засобів, а також самих працівників, які використовують (або можуть використовувати) їх у процесі виробництва [6, с. 170]. На думку О.Г. Осауленко, ресурси підприємства забезпечують можливість отримання максимального економічного ефекту у певний момент часу [7, с. 56]. Д. Сірмона і М. Хітт трактують поняття ресурсного забезпечення підприємства як характеристику наявності виробничих, фінансових та інноваційних ресурсів, які можуть бути активізовані для ефективного функціонування в поточному періоді, а також резервів і можливостей з мобілізації цих ресурсів, якими можна скористатися для забезпечення безперебійної економічної роботи, на перспективу [13, с. 37].

Зважаючи на проведений аналіз літературних джерел щодо визначення сутності поняття «ресурсне забезпечення підприємства», пропонуємо розглядати цей термін не просто як сукупність ресурсів, а як визначальну величину ефекту від спільного використання основних видів ресурсів підприємницької структури.

На рис. 1 представлено структуру ресурсного забезпечення підприємств сільського господарства.

Зазначимо, що кожен окремий елемент ресурсного забезпечення володіє індивідуальною спрямованістю як фактором забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Найважливіші особливості категорії «ресурсне забезпечення»:

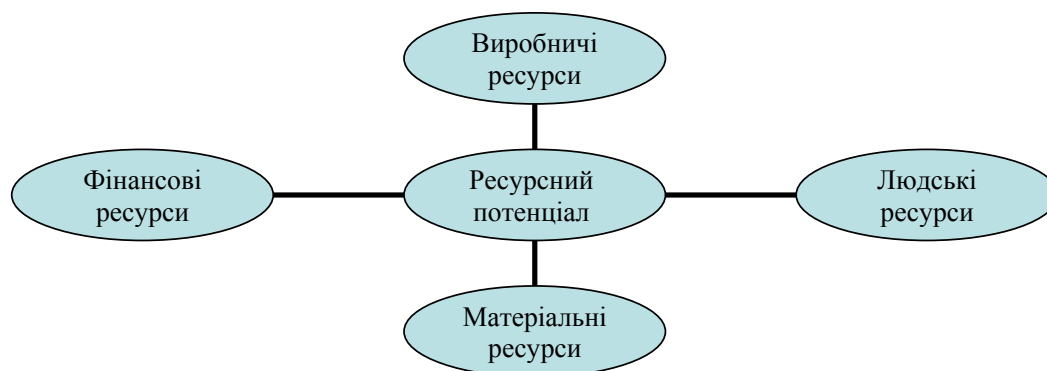

Рис. 1. Структура ресурсного забезпечення сільськогосподарського підприємства

Джерело: побудовано автором на основі проведеного дослідження

1) ресурсне забезпечення є не просто сукупністю елементів, а системою ресурсів, що використовуються комплексно, тобто передбачає обов'язкову взаємодоповнюваність окремих ресурсів;

2) ресурсне забезпечення передбачає можливість взаємозамінності ресурсів, що створює умови варіативності використання різних їх видів і елементів для досягнення кінцевого результату;

3) до складу ресурсного забезпечення входять не тільки ресурси, призначені до споживання в поточному періоді, а і їх запаси.

Отже, ресурсне забезпечення сільськогосподарської сфери можна визначити як сукупність певної кількості і якості ресурсів, необхідних для розширеного відтворення соціально-економічної системи, які визначають граничні обсяги сукупного суспільного продукту сільськогосподарської сфери для поточного і майбутнього забезпечення населення регіону продовольством, а також деякими видами сировини для промислових підприємств [8, с. 74].

Ресурсне забезпечення формується під час взаємодії природно-кліматичних умов і основних виробничих факторів сільського господарства: кількості і якості земель сільськогосподарського призначення, стану матеріально-технічної бази, наявності трудових ресурсів, зайнятих в сільськогосподарському виробництві [10, с. 114]. При цьому на процес ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва впливають особливості цієї галузі [11, с. 37]:

– результати діяльності сільськогосподарських підприємств багато в чому залежать від природно-кліматичних умов. У зв'язку з цим для отримання коректних висновків про результати господарської діяльності показники поточного року повинні зіставлятися із середніми даними за 3–5 років;

– для сільського господарства характерна сезонність виробництва. Зокрема, зернозбиральні комбайни можуть бути використані тільки 10–20 днів на рік, сівалки – 5–10 днів;

– у сільському господарстві процес виробництва дуже тривалий і не збігається з робочим періодом. Багато показників можна розрахувати тільки в кінці року;

– основним ресурсом в сільському господарстві є земля, природні особливості якої нерозривно пов'язані з кліматичними умовами. При цьому земля як головний засіб виробництва не тільки не зношується, а й, навпаки, поліпшується, якщо її правильно використовувати.

Однак, зважаючи на останній пункт наведеного списку особливостей сільськогосподарського виробництва, відзначимо, що аналіз якісних показників ґрунтів свідчить про те, що існує тенденція до збільшення площ сільськогосподарських угідь, що володіють ознаками з несприятливими властивостями практично за всіма видами ґрунтів.

Вказане можна простежити на прикладі сільськогосподарських територій Черкаської області (табл. 1).

Важливе значення для зміцнення ресурсного забезпечення сільськогосподарської сфери мають заходи державної підтримки, одним з основних напрямів якої стала реалізація Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року.

Основні її параметри у сфері забезпечення ресурсного потенціалу АПК наведені в таблиці 2.

Для досягнення цілей розвитку сільськогосподарських підприємств ресурсне забезпечення має бути не просто механічним набором окремих видів ресурсів, а системою взаємопов'язаних оптимальних кількісних і якісних ресурсних пропорцій. Тому для формування такого ресурсного забезпечення необхідно ефективно управляти процесом його створення, поновлення, розвитку і використання. У зв'язку з цим управління ресурсним забезпеченням є діяльністю сільськогосподарської організації щодо системного управління усіма компонентами з метою реалізації перспективних напрямів його розвитку і підвищення ефективності використання.

Реалізувати цей напрям нами пропонується з використанням механізму ресурсного забезпечення. Найбільш вагомі складники цього механізму подано на рисунку 1.

Сукупність принципів управління ресурсним забезпеченням включає принципи системності в управлінні ресурсами, формування «ядра» ресурсного потенціалу, впорядкованості структури ресурсного забезпечення, забезпечення конкурентних переваг, ефективного використання ресурсів, синергетичного ефекту різних елементів ресурсного забезпечення, сталий розвиток ресурсного потенціалу, узгодженість зі стратегією розвитку.

У зв'язку з цим механізм управління ресурсним забезпеченням сільськогосподарської організації можна визначити як багатофункціональну і багатокомпонентну систему, що складається з комплексу взаємопов'язаних елементів, схильних до впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, що утворюють певну цілісність.

Таблиця 1

Характеристика земель Черкаської області станом на грудень 2016 р.

Найменування території	Загальна площа	в т. ч. обстежена	Ерозійно небезпечні	Дефіційно небезпечні	Перезволожені	Заболочені	Кам'янисті	Інші негативні ознаки
Сільськогосподарські угіддя, в тому числі:	311,9	275,3	136,4	105,2	86	18,4	15	100,1
рілья	237,7	234,6	112,8	97	67	9,2	11,4	85,9
багаторічні насадження	4,6	3,5	1,6	0,2	0,3	0,5	–	1,6
сінокоси	4,2	3,7	4,1	0,1	1,2	0,6	–	2,3
пасовища	61,1	33,3	17,9	7,9	17,5	8,1	1,9	10,2

Джерело: побудовано автором за даними [4; 9].

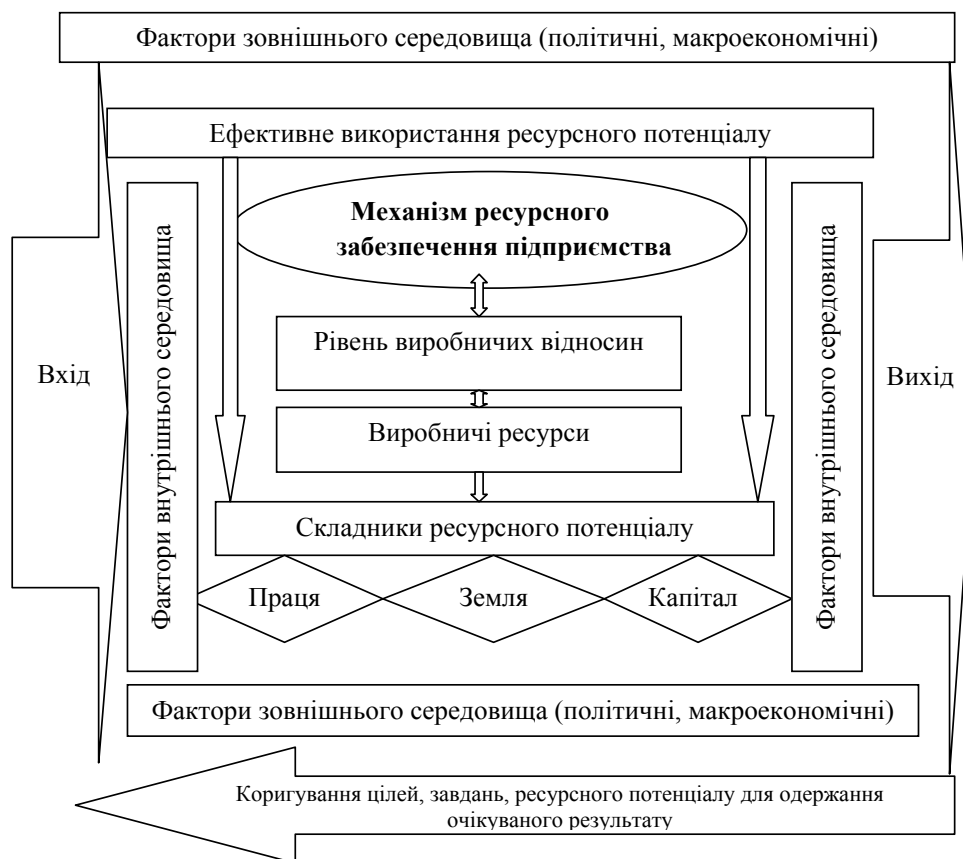

Рис. 1. Механізм ресурсного забезпечення сільськогосподарського підприємства

Джерело: авторська розробка

Таблиця 2

Основні параметри Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року

Показники	2017	2018	2019	2020	2021
Коефіцієнт оновлення основних видів сільськогосподарської техніки, %:					
трактори	5,2	6,6	8,0	9,2	10,3
зернозбиральні комбайни	7,4	8,6	10,4	11,5	13,0
кормозбиральні комбайни	11,8	12,8	12,4	12,0	11,6
Енергозабезпечення сільгоспідприємств на 100 га посівної площі, тис. с.	134	145	152	161	168
Підтримка ґрунтової родючості, млн. грн.	8174	10 667	11 404	12 196	12 982
у тому числі субсидії на придбання мінеральних добрив	2300	3400	4120	4950	5400
Субсидії на підтримку племінного тваринництва, млн. грн.	2698,4	4077,2	4420,6	4807,5	5115,6
Заходи з підтримки елітного насінництва, млн. грн.	477,4	484,9	490,3	513,2	538,3
Технічна і технологічна модернізація сільського господарства, млн. грн.	6450,0	7360,1	8450,0	10297,4	11547,4
Запобігання вибуття сільгоспугідь, млн. га	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1
Внесення мінеральних добрив, млн. т	2,0	2,2	2,5	2,7	3,0
Обсяг субсидованих кредитів, млрд. грн.	200,0	241,1	290,0	308,0	316,4
Придбання сільгосптехніки підприємствами сільського господарства, тис. од.					
трактори	23	29	35	41	48
зернозбиральні комбайни	7,9	9,0	11,0	12,5	15,0
кормозбиральні комбайни	3,0	3,5	3,5	3,5	3,5

Джерело: побудовано автором за даними [5].

При цьому найважливішим елементом цього механізму є процес оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства. У зв'язку з цим можна виокремити кілька найважливіших підходів до оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства, до яких належать [12, с. 16]:

1) статистичні моделі, що відображають зв'язок між ресурсами і результатами виробництва. Отриманий розрахунковий рівень результативного показника розглядається як узагальнююча оцінка ресурсного потенціалу і використовується для зіставлення з досягнутим обсягом виробництва;

2) стандартизовані значення забезпеченості господарств окремими видами ресурсів, які обчислюються шляхом віднесення величини наявних ресурсів у господарстві до їх середньогрупової або до базисної (за певний рік) величини;

3) економічна оцінка земельних, матеріальних і трудових ресурсів, сума яких є показником ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Оскільки величина ресурсного потенціалу сільськогосподарської організації безпосередньо пов'язана з усіма видами наявних у ній ресурсів, то розширення того чи іншого ресурсу у взаємозв'язку з іншими дасть змогу реалізувати цілі її діяльності [14, с. 88]. Однак найчастіше це неможливо без зменшення споживання інших видів ресурсів.

Із законодавчості цілісності систем випливає, що у результаті взаємодії всіх складників системи ресурсів досягається ефект цілісності, тобто утворюються нові властивості, якими кожен окремий вид ресурсу не володіє. І навпаки: кожен окремий ресурс не може розкритися повністю без зв'язку з іншими ресурсами.

При цьому слід зазначити, що коли потенціал бізнесу розглядається як сукупність наявних ресурсів, його оцінка зумовлює необхідність встановлення якісних і кількісних характеристик окремих видів ресурсів, а також розроблення параметрів, що описують систему загалом.

Крім того, аналізуючи потенціал як здатність ресурсів давати певні результати і забезпечувати функціонування бізнес-системи, слід враховувати всі фактори, які визначають таку здатність. Для цього потрібно мати як характеристики ресурсів всіх видів, так і їх результуючі (системні) характеристики, знати спосіб їх використання і управління ними.

У зв'язку з цим можна вказати на появу теорії динамічних можливостей, яка визначається як орга-

нізаційна процедура, за допомогою якої відбувається вплив на ресурсну базу сільськогосподарської організації, тобто можна сказати, що динамічні можливості виступають у ролі інструментарію зі створення, зміни і комбінації ресурсів організації.

Висновки. Питання формування ресурсного забезпечення та визначення оптимальних базових ресурсних пропорцій входять до компетенції завдань стратегічного менеджменту. Така проблематика може бути успішно вирішена лише в комплексі заходів, які забезпечують сталий розвиток сільськогосподарського бізнесу за умов нестабільного зовнішнього середовища шляхом створення адаптивних механізмів, що дають змогу адекватно пристосувати діяльність підприємства до прогнозованих змін умов господарювання.

Основним інструментом такої адаптації слугує перерозподіл ресурсів і коригування ресурсних пропорцій, що реалізуються в межах управління ресурсним забезпеченням.

Одним із головних завдань адаптивної системи управління є максимально продуктивне використання наявного ресурсного потенціалу, що створює міцну базу для сталого розвитку бізнесу у сфері сільського господарства. Як фактори, що визначають ефективність адаптивної системи управління ресурсним забезпеченням підприємства, можна виокремити підготовку і прийняття рішень, що відповідають умовам зовнішнього середовища; динамічний характер ресурсної забезпеченості діяльності сільськогосподарського підприємства; удосконалення процесів інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень; скорочення термінів узгодження управлінських рішень.

Проведене дослідження показало, що специфіка формування ресурсного забезпечення підприємств сільського господарства та використання потенціалу сільськогосподарських підприємств є необхідним складником їхньої успішної діяльності. Однак, незважаючи на рівень опрацювання низки питань, пов'язаних із теорією і практикою формування ресурсного забезпечення підприємств, за межами наукового розгляду залишається багато проблем стосовно розроблення принципів побудови та організації управління ресурсним потенціалом підприємства. Вирішення такого роду питань буде сприяти сталому розвитку як сільськогосподарської галузі, так і економіки України загалом.

Список використаних джерел:

1. Вишневська О.М. Формування та оцінювання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств / О.М. Вишневська // Вісник ХНАУ. – 2007. – № 3. – С. 27–32.
2. Вініченко І.І. Ефективність використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств / І.І. Вініченко, Ю.О. Сорока // Інвестиції: практика та досвід. – № 22. – 2015. – С. 34–37.
3. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Капітанець Ю.О. Ефективність використання ресурсів аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Ю.О. Капітанець // Сталый розвиток економіки Всеукраїнський науково-виробничий журнал – Режим доступу: http://sos_gum/sre/2011_7/59.pdf.
5. Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/apk?nid=24198>.
6. Отман Р. Конфигурация создания ценности и управление ресурсами / Р. Отман, Н. Шиан // Стратегический менеджмент. 2011. – № 3. – С. 169–176.
7. Осауленко О. Г. Сталый соціально-економічний розвиток: моделювання та управління / О. Г. Осауленко. – К., 2014. – 176 с.
8. Павлов В.І. Економічний потенціал регіону: діагностика і реалізація : монографія / В.І. Павлов, С.О. Лукін. – Луцьк: Надтир'я. – 160 с.

9. Профіль Черкаської області. Аналітично-описова частина до стратегії розвитку Черкаської області 2015–2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ck-oda.gov.ua/docs/2015/strategy_2020.pdf.
10. Трегобчук В. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні та практичні аспекти) / В. Трегобчук, А. Юзефович, Д. Крисанов, О. Попова, В. Прадун, Н. Скурська – К.: Інститут економіки НАН України., 2013. – 259 с.
11. Collis D.J. Research Note: How Valuable are Organizational Capabilities? // *Strategic Management Journal*. 2014. № 8. P. 148.
12. Teece D., Pisano G., Shuen A. Dynamic capabilities and strategic management // *Strategic Management Journal*. 2017. № 18. P. 15–30.
13. Sirmon D.G., Gove S., Hitt M. A. Resource management in dyadic competitive rivalry: the effects of resource bundling and deployment // *Academy of Management Journal*. 2016. Vol. 5. P. 927.
14. Sirmon D.G., Hitt M. A. Managing resources: linking unique resources, management and wealth creation in family firms // *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2013. Vol. 4. P. 344.

УДК 631.164.23:502.175

Лаврів І.М.,

кандидат економічних наук, старший викладач,
Львівський національний аграрний університет

Федів Р.Д.,

асистент кафедри міжнародних економічних відносин,
Львівський національний аграрний університет

ВПЛИВ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ

Лаврів І.М., Федів Р.Д. Вплив якості продукції на формування соціальної відповідальності в аграрному бізнесі. У статті запропоновано поняття «соціальна відповідальність в аграрному бізнесі». Визначено основні напрями розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Окреслено важливість захисту навколишнього середовища, розвитку екологічного виробництва якісної сільськогосподарської продукції як важливого складника соціальної відповідальності бізнесу. Запропоновано впровадження системи управління якістю продукції як чинника забезпечення екологічного та соціально відповідального бізнесу. Визначено основні переваги від запровадження стандартів GlobalGAP та доцільність використання саме цієї системи сертифікації та стандартизації.

Ключові слова: соціальна відповідальність, сільське господарство, аграрний бізнес, якість, управління якістю, екологічне виробництво.

Лаврив И.М., Федив Р.Д. Влияние качества продукции на формирование социальной ответственности в аграрном бизнесе. В статье предложено понятие «социальная ответственность в аграрном бизнесе». Определены основные направления развития социальной ответственности бизнеса. Определены важность защиты окружающей среды, развития экологического производства качественной сельскохозяйственной продукции как важной составляющей социальной ответственности бизнеса. Предложено внедрение системы управления качеством продукции как фактора обеспечения экологического и социально ответственного бизнеса. Определены основные преимущества от внедрения стандартов GlobalGAP и целесообразность использования именно этой системы сертификации и стандартизации.

Ключевые слова: социальная ответственность, сельское хозяйство, аграрный бизнес, качество, управление качеством, экологическое производство.

Lavriv I.M., Fediv R.D. The products quality impact on the social responsibility forming in agricultural business. The article offers a concept of “social responsibility in agricultural business”. There are defined the main directions of business social responsibility development. An importance of environmental protection, ecological production of high-quality agricultural products as an essential component of the business social responsibility is outlined in the article. An implementation of the products quality management system as a factor for making business be ecological and socially responsible is offered. The principal advantages of adopting the GlobalGAP standards and the reasonability of specifically this certification and standardization system usage are explained.

Key words: social responsibility, agriculture, agricultural business, quality, quality management, ecological production.